

## SPIS TREŚCI

|                              |     |
|------------------------------|-----|
| Wstęp . . . . .              | IX  |
| Przypisy do Wstępu . . . . . | LXV |

### DIALEKTYKA NEGATYWNA

|                        |   |
|------------------------|---|
| Przedmowa . . . . .    | 3 |
| Wprowadzenie . . . . . | 7 |

Szansa filozofii 7, Dialektyka nie jest stanowiskiem 9, Realność i dialektyka 11, Zainteresowania filozofii 14, Antagonistyczna całość 17, Odczarowanie pojęcia 19, „Nieskończoność” 21, Moment spekulatywny 25, Prezentacja 28, Stosunek do systemów 31, Idealizm jako wściekłość 34, Dwoisty charakter systemu 37, Antynomiczność systemów 40, Argument i doświadczenie 43, Oszłomienie 47, Kruchość prawdy 50, Przeciw relatywizmowi 53, Dialektyka i to, co stałe 56, Przywilej doświadczenia 60, Jakościowy moment racjonalności 64, Jakość i jednostka 66, Treściowość i metoda 70, Egzystencjalizm 72, Rzecz, język, historia 77, Tradycja i poznanie 79, Retoryka 82.

### Część pierwsza

#### STOSUNEK DO ONTOLOGII

|                                                                                                                                                   |    |
|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|----|
| I. Potrzeba ontologiczna . . . . .                                                                                                                | 85 |
| Pytanie i odpowiedź 85, Charakter afirmatywny 91, Obezwładnienie podmiotu 93, Byt, podmiot, przedmiot 96, Obiektywizm ontologiczny 99, Zawiedzio- |    |

na potrzeba 101, Brak jako profit 107, Ziemia ni-  
czyja 109, Nieudana rzeczowość 110, O oglądzie  
kategorialnym 112, Byt  $\theta\acute{\epsilon}\sigma\epsilon\iota$  118, „Sens bytu” 121,  
Ontologia zadekretowana 123, Protest przeciw urze-  
czowieniu 126, Fałszywa potrzeba 130, Słabość  
i oparcie 132.

## II. Byt i egzystencja . . . . . 136

Immanentna krytyka ontologii 136, Łącznik 141,  
Nie ma transcendencji bytu 147, Wyrażenie tego,  
co niewyraźalne 152, Dziecięce pytanie 155, Py-  
tanie o byt 158, Wolta 162, Mitologia bytu 165,  
Ontologizacja ontyczności 168, Funkcja pojęcia  
egzystencji 172, „Istnienie w sobie ontologicz-  
ne” 176, Aspekt nominalistyczny 178, Egzystencja  
autorytarna 179, Historyczność 182.

### Część druga

#### DIALEKTYKA NEGATYWNA POJĘCIE I KATEGORIE

Nieusuwalność „czegoś” 186, Niezbywalność przy-  
wiązania do rzeczy 189, Metafizyka jako teatr pu-  
dełkowy 191, Niemożliwość hipostazowania nie-  
sprzeczności 194, Stosunek do heglowskiej lewi-  
cy 197, „Logika rozpadu” 200, O dialektyce tożsa-  
mości 202, Autorefleksja myślenia 206, Obiektyw-  
ność sprzeczności 210, Rozpoczynanie od poję-  
cia 213, Synteza 216, Krytyka negacji pozytyw-  
nej 220, Również to, co jednostkowe, nie jest tym,  
co ostateczne 224, Konstelacja w nauce 228, Istota  
i zjawisko 232, Zapośredniczenie przez obiektyw-  
ność 237, Partykularność i to, co partykularne 241,  
Dialektyka podmiotu — przedmiotu 243, Odwróce-  
nie subiektywnej redukcji 246, Interpretacja trans-  
cendentalności 249, „Pozór transcendentálny” 252,  
Prymat przedmiotu 255, Przedmiot nie jest czymś  
danym 260, Obiektywność i reifikacja 264, Przej-

ście do materializmu 269, Materializm i bezpośredniość 271, Dialektyka nie jest socjologią wiedzy 275, Pojęcie ducha 277, Czysta aktywność i geneza 280, Cierpienie jest fizyczne 283, Materializm bez obrazów 285.

## Część trzecia

## MODELE

|                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |     |
|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|
| I. Wolność . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                 | 291 |
| Przyczynek do metakrytyki rozumu praktycznego .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                      | 291 |
| Pseudoproblemy 291, Podział zainteresowania wolnością 295, Wolność, determinizm, tożsamość 298, Wolność i społeczeństwo zorganizowane 300, Impuls poprzedzający Ja 306, <i>Experimenta crucis</i> 309, <i>Addendum</i> 314, Fikcja wolności pozytywnej 320, Zniewolenie myśli 322, Formalizm 326, Wola jako rzecz 329, Obiektywność antynomii 332, Dialektyczna determinacja wolności 335, Kontemplacja 338, Struktura trzeciej antynomii 341, Kantowskie pojęcie przyczynowości 343, Obrona porządku 345, Dowodzenie antytetyki 349, Momenty ontyczne i momenty idealne 355, Represywność doktryny wolności 361, Samodoświadczenie wolności i braku wolności 363, Kryzys przyczynowości 369, Przyczynowość jako siła fatalna 374, Rozum, <i>ego</i> , <i>super-ego</i> 377, Potencja wolności 382, Przeciw personalizmowi 384, Depersonalizacja i ontologia egzystencji 388, Powszechność i jednostka w filozofii moralności 392, O stanie wolności 397, Kantowski charakter intelligibilny 400, Intelligibilność i jedność świadomości 407, Prawda doktryny intelligibilności 414. |     |
| II. Duch świata i historia przyrody . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                        | 418 |
| Dygresja Hegłowska . . . . .                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                         | 418 |
| Tendencja i fakty 418, Konstrukcja ducha świata 422, „Być w zgodzie z duchem świata” 426,                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                            |     |

Wyzwolenie sił wytwórczych 428, Duch grupy i dominacja 429, Sfera prawa 431, Prawo i sprawiedliwość 434, Zasłona indywidualistyczna 436, Dynamika tego, co ogólne, i tego, co szczególne 437, Duch jako totalność społeczna 439, Antagonistyczny charakter rozumu historycznego 443, Historia powszechna 446, Kontyngencja antagonizmu? 448, Ponadświatowy charakter Heglowskiego ducha świata 452, Hegel jako stronnik uniwersalności 456, Powrót do platonizmu 460, Odczasowienie czasu 463, Załamanie się dialektyki Heglowskiej 468, Rola ducha narodu 474, Zacołanie ducha narodowego 477, Indywidualność i historia 479, Siła fatalna 483, Regresja pod naciskiem siły fatalnej 487, Podmiot i indywiduum 491, Dialektyka i psychologia 493, Przyrodohistoria 497, Historia i metafizyka 504.

### III. Rozważania o metafizyce . . . . . 507

1. Po Oświećcimiu 507, 2. Metafizyka i kultura 513,
3. Umieranie dzisiaj 517, 4. Szczęście i daremne oczekiwanie 524, 5. „Nihilizm” 528, 6. Rezygnacja Kantowska 536, 7. Pragnienie ratowania i blok 540,
8. *Mundus intelligibilis* 548, 9. Neutralizacja 553,
10. „Tylko metafora” 560, 11. Pozór innego 565,
12. Autorefleksja dialektyki 569.

|                           |     |
|---------------------------|-----|
| Przypisy . . . . .        | 574 |
| Nota I . . . . .          | 584 |
| Nota II . . . . .         | 585 |
| Bibliografia . . . . .    | 589 |
| Skorowidz imion . . . . . | 595 |
| Skorowidz pojęć . . . . . | 599 |